

Nr 209.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning
angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen
för år 1931 samt om uppgifter för den allmänna folkräkningen
den 31 december 1930; given Stockholms slott den 7 mars 1930.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1931 samt om uppgifter för den allmänna folkräkningen den 31 december 1930.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Adolf Dahl.

Förslag

till

förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalskrivningen för år 1931 samt om uppgifter för den allmänna folkräkningen den 31 december 1930.

Härigenom förordnas som följer:

§ 1.

Det i § 4 mom. 5 förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalskrivning lämnade medgivandet för allmoge och mindre skrivkunniga på landsbygden att antingen själva eller genom annan uppgiftspliktig person muntligen meddela sina uppgifter skall icke äga tillämpning vid mantalsskrivningen för år 1931.

§ 2.

Uppgift till mantalsskrivning och allmän folkräkning skall av en var vid mantalsskrivning uppgiftspliktig avgivas enligt formulär, som fastställas av Kungl. Maj:t. För särskild kommun eller del av kommun må länsstyrelsen på förslag av häradsskrivaren eller magistraten eller be-
träffande stad, där magistrat ej finnes, stadsstyrelsens ordförande, föreskriva, att uppgiften skall avlämnas i två exemplar.

Blanketter till uppgifterna skola genom statistiska centralbyråns försorg tryckas och i erforderligt antal exemplar tillställas länsstyrelserna för att av dessa, på sätt de var för sitt län bestämma, genom pastorsämbetena eller i annan lämplig ordning kostnadsfritt tillhandahållas de uppgiftspliktiga.

§ 3.

Uppgifterna för de å samma fastighet boende eller eljest där uppgiftspliktiga skola i städer, köpingar och municipalsamhällen insamlas av fastighetsägaren eller den hans egendom brukar eller förestår, vilken det jämväl åligger att tillse, det uppgifter avlämnas för samtliga uppgiftspliktiga, samt att, därest uppgift uppenbarligen är oriktig eller ofullständig, föranstalta om dess rättande eller fullständigande.

§ 4.

Uppgifter skola, i *stad*, *köping* eller *municipalsamhälle* av fastighetsägaren eller den hans egendom brukar eller förestår, och å *annan ort* genom den uppgiftspliktiges försorg avlämnas till kommunalombud, som

omförmäles i § 6, senast fem dagar före för-skrivning (husförhör), varom stadgas i § 34 förordningen den 3 december 1915 angående kyrkoböckers förande.

Försummar någon att fullgöra vad honom enligt denna paragraf åligger, vare påföljd, som i § 35 mom. 1 nämnda förordning sägs, dock skall vad där stadgas angående befogenhet för pastor i stället avse mantals-skrivningsförrättare.

§ 5.

Det åligger pastor att minst fjorton dagar före för-skrivning (husförhör) kungöra tid och plats för förrättningen.

§ 6.

Länsstyrelsen skall för varje kommun fastställa det minsta antal av de i § 7 mom. 1 mantalsskrivningsförordningen omförmälda kommunalombud, som bör för kommunen väljas med hänsyn till ombudens här nedan stadgade åligganden, kommunen obetaget att därutöver välja det ytterligare antal, som må finnas erforderligt.

Innan val av kommunalombud sker, skall den väljande myndigheten hava beslutat om kommunens indelande i folkräkningsdistrikt, ett för varje ombud, samt pastor hava föreslagit ombud.

§ 7.

Kommunalombud har att med iakttagande av bestämmelserna i denna förordning och den närmare instruktion för kommunalombud, som statistiska centralbyrån utfärdar, biträda vid upprättande, insamling och granskning av uppgifterna till mantalsskrivningen och folkräkningen.

I sådant hänseende åligger kommunalombud särskilt

att, innan för-skrivning (husförhör) äger rum, efter kallelse infinna sig hos pastor, vilken med kommunalombuden noga genomgår den för ombuden utfärdade instruktionen samt det i § 2 omförmälda uppgiftsformuläret med därtill hörande exempel och anvisningar;

att, var och en för sitt folkräkningsdistrikt, biträda allmänheten vid uppgiftsformulärens ifyllande, att mottaga uppgifterna, att granska, rätta och fullständiga desamma och vid för-skrivning (husförhör) avlämna dem till pastor ävensom biträda honom vid denna förrättning;

samt att, intill dess pastor avslutar honom åliggande arbete i avseende å folkräkningen, efter kallelse infinna sig hos denne för att tillhandagå med upplysningar.

Försummar kommunalombud att fullgöra vad honom enligt denna paragraf åligger, vare påföljd, som i § 14 mom. 3 mantalsskrivningsförordningen för kommunalombud stadgas.

§ 8.

Har kommun för visst eller vissa folkräkningsdistrikt anordnat skrivhjälpsexpeditioner (insamlingsställen), böra ett eller flera kommunalombud å tider, som på lämpligt sätt kungjorts, där vara tillstädes för att tillhandagå allmänheten vid uppgiftspliktens fullgörande samt för att mottaga uppgifterna.

§ 9.

Den, som inflyttar till en kommun efter det uppgift till mantalsskrivning och allmän folkräkning jämlikt § 4 skolat avlämnas men före utgången av år 1930, skall till pastor samtidigt med flyttningsbetyget avlämna sådan uppgift.

§ 10.

De till pastor avlämnade uppgifterna skola enligt instruktion, som statistiska centralbyrån utfärdar, av honom granskas, rättas och fullständigas. Uppgifterna skola senast vid mantalsskrivningen och, där så påfordras, intill dess mantalslängden är färdigställd hållas mantalsskrivningstör rättaren till handa. Uppgifterna skola därefter å tid, som fastställles av statistiska centralbyrån, insändas till centralbyrån. Pastor har att därvid noga tillse, att utgifterna förekomma i samma ordning, vari deras huvudpersoner upptagas i det utdrag ur församlingsboken, som pastor, enligt vad därom särskilt är stadgat, har att insända till centralbyrån.

§ 11.

För kommun eller del av kommun, där specialräkning av finsk eller lapsk befolkning skall äga rum, meddelar Kungl. Maj:t de särskilda föreskrifter, som kunna finnas påkallade.

§ 12.

För städerna Stockholm, Göteborg och Malmö gäller vad särskilt varder av Kungl. Maj:t stadgat.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1930.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, BESKOW, LUNDVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON, DAHL.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Dahl, anför:

På sätt framgår av mitt anförande under punkten 12 av sjunde huvudtiteln i statsverkspropositionen till 1930 års riksdag, är allmän folkräkning avsedd att verkställas med utgångspunkt från förhållandena vid slutet av år 1930. För ändamålet har Kungl. Maj:t under punkterna 12—15 av sjunde huvudtiteln av riksdagen äskat särskilda anslag för budgetåret 1930/1931.

I den skrivelse av den 19 november 1929, vari statistiska centralbyrån framlagt förslag om anslag för folkräkningen, anförde centralbyrån, att för folkräkningens genomförande erfordrades en särskild förordning om mantalsskrivningen för år 1931 samt dessutom vissa föreskrifter angående taxeringsförfarandet för år 1931, i vilka hänseenden anordningar ock förekommit vid den närmast föregående allmänna folkräkningen år 1920, varjämte ämbetsverket anmälde sin avsikt att senare till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i dessa ämnen.

I skrivelse den 13 februari 1930 — vilken torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet — har statistiska centralbyrån nu anhållit om meddelande av föreskrifter i nyss angivna hänseenden och därvid hemställt, att Kungl. Maj:t måtte *dels* föreslå riksdagen antaga ett skrivelsen bifogat förslag till förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1931 och uppgiftslämning för allmänna folkräkningen den 31 december 1930, *dels* föreskriva, att i inkomstlängd för 1931 års taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt uti särskild kolumn anteckning skulle för envar taxerad göras angående förekommande förmögenhetsdel, *dels ock* meddela vissa andra föreskrifter rörande taxeringsförfarandet år 1931 och överlämnande till statistiska centralbyrån av visst för bearbetningen vid folkräkningen av inkomst- och förmögenhetsuppgifter erforderligt material.

Över statistiska centralbyråns skrivelse hava, efter remisser, utlåtanden avgivits av statskontoret, kammarrätten och riksräkenskapsverket ävensom av överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser.

Jag anhåller nu att få för Kungl. Maj:t anmäla frågorna om dels avlåtande av proposition till riksdagen med förslag till särskilda bestämmelser med avseende å mantalsskrivningen för år 1931 m. m. dels ock statistiska centralbyråns förslag, att i inkomstlängden för 1931 års taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skulle för envar taxerad uti särskild kolumn göras anteckning angående förekommande förmögenhetsdel. Däremot torde med anmälan av övriga delar av statistiska centralbyråns skrivelse få tills vidare anstå.

Förslaget till förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1931 och uppgiftslämning för allmänna folkräkningen den 31 december 1930.

Innan jag redogör för det av statistiska centralbyrån upprättade författningsförslaget, torde jag få erinra, att — enligt förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning — mantalsskrivning, gällande för det nästkommande kalenderåret, årligen skall mellan den 15 november och årets slut förrättas särskilt för varje stad och landskommun eller, där sådan kommun tillhör flera fögderier, varje fögderidel av kommunen. Förrättningsman är å landet och i stad, där magistrat ej finnes, häradskrivaren eller i dennes ställe särskilt förordnad mantalsskrivningsförrättare samt i stad, där magistrat finnes, viss tjänsteman under magistratens tillsyn. Vid mantalsskrivningen skola tillstädesvara pastor eller, om han har förfall, någon av honom förordnad lämplig person, vederbörande stadsfiskal eller fjärdingsman samt kommunalombud, vilka till det antal, som erfordras för vinnande av tillförlitliga uppgifter vid förrättningen och bestämmes av länsstyrelsen, för varje mantalsskrivningsdistrikt utses av den myndighet, som utövar kommunens beslutande rätt. I fråga om mantalsskrivning i Stockholm och Göteborg gälla särskilda bestämmelser.

Enligt § 34 mom. 1 förordningen den 3 december 1915 angående kyrkböckers förande skall församlingsboken årligen, på landsbygden efter den 1 november och i stad efter den 8 oktober, av pastor särskilt för mantalsskrivningen rättas och kompletteras vid husförhör eller förskrivningar. Ej heller denna förordning äger i nu förevarande hänseenden tillämpning med avseende å Stockholm och Göteborg.

Det av statistiska centralbyrån upprättade författningsförslaget överensstämmer i väsentliga delar med förordningen den 25 september 1920 (nr 630) angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1921 med anledning av folkräkningen den 31 december 1920, men innehåller vissa nya föreskrifter, åsyftande att ytterligare garantera fullständigheten och tillförlitligheten av det för den stundande folkräkningen erforderliga primärmaterialet. Sålunda fastslås i författningsförslagets rubrik och i dess § 2 skyldigheten för de mantalsskrivningspliktiga att avgiva uppgift även till allmän folkräkning. Avsevärt ökade skyldigheter äläggas såväl pastorsämbetena, hos vilka det lokala folkräkningsarbetet ansetts böra, så långt ske kan, centraliseras, som även de för biträde vid arbetet utsedda kommunalombuden.

Uppgifterna för mantalsskrivningen och folkräkningen äro avsedda att alla inrymmas å samma uppgiftsformulär, dock skall skillnaden mellan de för ena och andra ändamålet erforderliga uppgifterna å formuläret uttryckligen framhävas. Uppgifterna skola i städer, köpingar och municipalsamhällen av fastighetsägarna men eljest av de uppgiftspliktiga själva avlämnas till vederbörande kommunalombud, som därefter har att granska, rätta och fullständiga uppgifterna samt vid för-skrivning (husförhör) avlämna dem till pastor ävensom biträda honom vid nämnda förrättning. Sedan uppgifterna ytterligare blivit av pastor granskade, rättade och fullständigade, skola de senast vid mantalsskrivningen och där så påfordras, intill dess mantalslängden är färdigställd hållas mantalsskrivningsförrättaren tillhanda samt därefter å tid, som av statistiska centralbyrån fastställles, av pastor insändas till centralbyrån.

Förordningen är icke avsedd att gälla för Stockholm, Göteborg och Malmö utan skall för dessa städer gälla vad särskilt varder av Kungl. Maj:t stadgat.

Beträffande en närmare motivering för innehållet av de särskilda paragraferna i statistiska centralbyråns författningsförslag hänvisar jag till centralbyråns skrivelse.

I de avgivna utlåtandena hava såsom framgår av följande sammanställning erinringar mot författningsförslaget framställts allenast beträffande vissa detaljer.

Yttranden.

Rubriken. Länsstyrelsen i Örebro län föreslår, att ordet »uppgiftslämning» utbytes mot orden »avgivande av uppgifter».

§ 2 *stycket 1.* Enligt länsstyrelsen i Västernorrlands län föreligger icke för landskommuner men väl för städer och köpingar behov av att använda mantalsuppgifterna. Det kunde därför bestämmas, att uppgifterna skola i städer och köpingar avlämnas i två exemplar och på landet i ett exemplar.

§ 2 *stycket 2.* Länsstyrelsen i Stockholms län anser avfattningen av detta stycke möjligen kunna leda till missförstånd därhän, att uppgiftspliktig, jämväl i det fall då föreskrift meddelats om skyldighet att avlämna mantalsuppgift i två exemplar, skulle erhålla endast det ena exemplaret kostnadsfritt. Detta förhållande syntes emellertid icke vara avsett. Det syntes länsstyrelsen därtlör lämpligt, att orden »ett för envar uppgiftsskyldig», vilka icke förekommit i 1920 års förordning, linge utgå. Liknande synpunkt anföres av överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Gotlands och Örebro län.

Enligt länsstyrelsen i Jönköpings län bör ordet »mantalsuppgifter» i likhet med vad som skett i § 10 utbytas mot »uppgifter».

§ 3. Länsstyrelsen i Jönköpings län uttalar som sin mening, att fastighetsägarna på landet böra bibehållas vid den skyldighet i avseende på insamlandet av uppgifter, som ålåg dem enligt 1920 års författning.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län anser, att skyldigheten för fastighetsägare att insamla uppgifter bör utsträckas att gälla tätare bebyggda samhällen på landet i de fall, länsstyrelsen prövar skäligt.

§ 4. Länsstyrelsen i Uppsala län finner det önskvärt, att tidpunkten,

inom vilken mantalsuppgifterna skola avlämnas, icke sättes i relation till för-skrivning och husförhör utan bestämmes till viss dag, olika för städerna och landsbygden.

I fråga om föreskriiten i § 4, att uppgifterna skola å annan ort (än stad etc.) av den uppgiftsskyldige *själv* avlämnas, anser länsstyrelsen i Gotlands län för undvikande av missförstånd en sådan formulering vara lämpligare, att uppgifterna skola av den uppgiftsskyldige till vederbörande avlämnas eller insändas.

§ 10. Länsstyrelsen i Blekinge län finner önskvärt, att där allenast ett exemplar av uppgifter skall avlämnas, tiden för uppgifternas insändande till statistiska centralbyrån icke fastställles så att deras användande för taxeringsarbetet förhindras.

Departements-
chefen.

Såsom statistiska centralbyrån anför, torde särskilda bestämmelser vara erforderliga angående mantalsskrivningen för år 1931 samt angående uppgifter till den allmänna folkräkningen den 31 december 1930. Beträffande det sakliga innehållet av dessa bestämmelser har jag icke funnit anledning vidtaga annan ändring i centralbyråns förslag än att, i enlighet med vad vissa myndigheter yrkat, ur § 2 stycket 2 uteslutits orden »ett för envar uppgiftsskyldig» i syfte att uppgiftspliktig, som har att avlämna uppgift i två exemplar, skall erhålla båda exemplaren kostnadsfritt. Därjämte har jag, delvis i anslutning till de nyss omnämnda yttrandena, i förslaget vidtagit vissa formella jämkningar, för vilka särskild motivering torde vara överflödig.

Upptagande i
särskild
kolumn i in-
komstlängd av
förmögenhets-
del.

Statistiska centralbyråns förslag, att i inkomstlängd för 1931 års taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt skulle för envar taxerad uti särskild kolumn göras anteckning angående förekommande förmögenhetsdel, har kammarrätten förklarat sig icke kunna biträda och i sådant hänseende anför:

Enligt kammarrättens mening kunde en föreskrift av detta innehåll icke anses förenlig med den i taxeringsförordningen innefattade och av tryckfrihetsförordningen garanterade bestämmelsen om hemlighållande av deklARATIONER och andra uppgifter, som skattskyldiga till ledning för egen taxering avlämnade till beskattningsmyndigheter. Såvitt kammarrätten kunde finna, ägde icke Kungl. Maj:t att utan riksdagens hörande meddela en dylik föreskrift. I 86 § taxeringsförordningen angåves vad i de särskilda taxeringslängderna skulle antecknas, varefter tillades att »närmare föreskrifter om taxeringslängdernas förande» meddelas av Kungl. Maj:t. Innebörden av sistnämnda bestämmelse syntes, såsom av 86 paragrafens stadganden i övrigt syntes framgå, allenast vara den, att Kungl. Maj:t ägde bestämmanderätt i avseende å taxeringslängdernas formella anordnande, deras uppläggande och förande. Däremot kunde bestämmelsen icke anses tillägga Kungl. Maj:t rätt att beträffande längdernas innehåll meddela föreskrifter, vilka komme i strid med taxeringsförordningens stadganden eller de principer, varpå författningen vore byggd.

Statskontoret har påpekat, att enligt statistiska centralbyråns hemställan samtliga deklARATIONER skulle insändas till centralbyrån, som alltså ur dessa handlingar syntes kunna hämta erforderliga upplysningar. Arbetet med denna del av utredningen syntes väl draga ungefär samma kostnad, om det utfördes av taxeringsnämnden eller av centralbyrån. Emellertid vore att märka, att kostnaden i det senare fallet komme att drabba ett av de för bekostande av folkräkningen anvisade anslagen, vilket med hänsyn till utgiftens ändamål finge anses önskvärt. Statskontoret har på grund härav förordat, att dylik anteckning allfort skulle göras allenast beträffande taxerad, som icke deklarerat.

Jämväl riksräkenskapsverket samt överståthållarämbetet och nitton länsstyrelser avstyrka förslaget om generell föreskrift om anteckning angående förmögenhetsdel, under det att återstående fem länsstyrelser, i Södermanlands, Gotlands, Skaraborgs, Örebro och Kopparbergs län, icke avgivit särskilt uttalande i frågan.

Jag delar kammarrättens uppfattning, att föreskrift om anteckning av förmögenhetsdel i särskild kolumn i inkomstlängden icke kan av Kungl. Maj:t meddelas utan riksdagens medgivande. Departements-
chefen. Beträffande själva sakfrågan bliva, såsom statskontoret påpekat, enligt planen för folkräkningen de skattskyldigas deklARATIONER tillgängliga för statistiska centralbyrån, som alltså ur dessa handlingar kan göra de för folkräkningen erforderliga anteckningarna. På grund härav och då en rubbning i gällande principer i fråga om deklARATIONSHemlighetens skyddande uppenbarligen icke bör utan starka skäl vidtagas, har jag icke funnit anledning att förorda framställning till riksdagen i ämnet.

Föredragande departementschefen uppläser härefter upprättat förslag till förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1931 samt om uppgifter för den allmänna folkräkningen den 31 december 1930 samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Svante Ericsson.

Bilaga.

Till Konungen.

I sin skrivelse till Konungen den 19 november 1929 angående 1930 års folkräkning anmälde statistiska centralbyrån sin avsikt att sedermera till Kungl. Maj:t inkomma med förslag angående de föreskrifter, som vore erforderliga beträffande mantalsskrivningen för år 1931 och taxeringsförfarandet för samma år. Dessa spörsmål underställer centralbyrån härmed Kungl. Maj:ts prövning.

Mantalsskrivningen för år 1931 samt uppgiftslämning för allmänna folkräkningen den 31 december 1930.

Liksom vid förra folkräkningen bliva särskilda bestämmelser erforderliga angående den mantalsskrivning, som äger rum på hösten omedelbart före folkräkningstillfället. Förslag till förordning härutinnan är nu av centralbyrån utarbetat och åtföljer som bilaga denna skrivelse. Förslaget ansluter sig dels till den under år 1920 i ämnet utfärdade författningen, dels till den av ämbetsverket ingivna planen för instundande folkräkning. Centralbyrån hänvisar i det förra hänseendet till Kungl. Maj:ts proposition nr 306 vid 1920 års riksdag, i vilken ämbetsverkets framställning är återgiven, samt i det senare hänseendet till den i sjunde huvudtiteln uti årets statsverksproposition intagna folkräkningsplanen.

Då de för folkräkningsplanens genomförande erforderliga uppgifterna delvis falla utanför ramen av de för själva mantalsskrivningen nödiga, har centralbyrån, oaktat samtliga uppgifter äro avsedda att inrymmas å mantalsskrivningsformuläret, ansett förordningen böra uttryckligen stadga uppgiftsplikt för allmänna folkräkningen. Med hänsyn härtill har åt förordningens rubrik och bestämmelsen i förordningens § 2 om uppgiftsplikt givits en vidare avfattning än i förordningen av år 1920. Den i sistnämnda författning, § 10, inrymda dispensbestämmelsen för viss kommun eller del därav från bestämmelserna i författningen, vilken dispensbestämmelse år 1920 blev tillämpad för ett fåtal socknar huvudsakligen i Lappmarken, har i detta förslag uteslutits. De trakter av landet, där undantagsbestämmelser möjligen kunde ifrågasättas, lära komma att omslutas av den i folkräkningsplanen ingående specialräkningen av finsk och lapsk befolkning. Då en eller annan av föreskrifterna i bilagda förslag till förordning, exempelvis angående utseendet av kommunalombud och anordnandet av deras verksamhet, kan behöva jämkas för de kommuner, vilka omfattas av denna specialräkning, har i den gamla paragrafens ställe införts en ny, som lägger i Kungl. Maj:ts hand att meddela de särskilda föreskrifter, som kunna finnas för ändamålet påkallade.

I övrigt har centralbyrån att rörande förslaget innehåll anföra:

§ 2.

Förslag till formulär för uppgiften till mantalsskrivning och allmän folkräkning skall, sedan av centralbyrån uppgjort utkast undergått yt-

terligare granskning utav de av ämbetsverket tillkallade sakkunniga, underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Så vitt centralbyrån kunnat utröna, föreligger, efter det mantalsskrivningen förrättats, beträffande det stora flertalet kommuner icke behov att använda mantalsuppgifterna för annat ändamål än den statistiska bearbetningen. I folkräkningsplanen har därför förutsatts, att uppgiften i regel endast skall avlämnas i ett exemplar. För vissa städer och måhända någon annan ort lärer emellertid behov föreligga att äga tillgång till mantalsuppgifterna i två exemplar, varav det ena skall insändas till statistiska centralbyrån. Föreskrift om uppgifts avlämnande i två exemplar torde lämpligen böra meddelas av vederbörande länsstyrelse. Att taga initiativ härutinnan torde böra ankomma på häradsskriverare eller magistrat.

Med hänsyn till att det lokala folkräkningsarbetet synts böra, så långt lämpligen ske kan, centraliseras hos pastorsämbetena, har i andra stycket av denna paragraf utsagts, att blanketternas tillhandahållande skall ske »genom pastorsämbetena eller i annan lämplig ordning».

§ 3.

Den i 1920 års författning stadgade skyldigheten för fastighetsägare att svara för uppgifternas insamlande har begränsats till städer, köpingar och municipalsambällen. Å den rena landsbygden lärer fastighetsägarnes obligatoriska medverkan icke vara av sådan betydelse, att den synes skäligen böra generellt stadgas. Äläggandet för fastighetsägarna att granska uppgifterna om personernas yrken har heller icke denna gång ansetts nödigt. Fastighetsägarens skyldighet torde kunna begränsas på sätt förslaget anger.

§ 4.

Genom paragrafens nu föreslagna avfattning blir som generell anordning stadgat, att uppgifterna, antingen de lämnas av fastighetsägare eller direkt av den uppgiftsskyldige, skola vara kommunalombud till handa minst fem dagar före förskrivningen. Härigenom beredes kommunalombuden tid att förberedelsevis genomgå uppgiftsmaterialet, innan det hos pastorsämbetena centraliserade arbetet begynner.

Påföljdsbestämmelsen i paragrafens sista stycke avser försummelse att avlämna den för mantalsskrivningen och folkräkningen gemensamma uppgiften. Beträffande indrivning av felande detaljuppgifter däri torde påföljden för den uppgiftsskyldige icke böra utsträckas längre än vad i mantalsskrivningsförfordningens § 15 är stadgat. Å uppgiftsformuläret torde denna åtskillnad mellan de för mantalsskrivningen och de enbart för folkräkningen erforderliga uppgifterna böra uttryckligen framhävas.

§ 6.

Här har i överensstämmelse med folkräkningsplanen tillagts, att pastor skall hava ingivit förslag å kommunalombud, innan val av ombud förrättas.

§ 7.

Den ändrade avfattningen av denna paragraf har föranletts av behovet att mera preciserat angiva gången av arbetet för folkräkningsmaterialets införskaffande, så vitt kommunalombuden därav beröras.

§ 8.

Denna paragraf, som saknar motsvarighet i den föregående författningen, härleder kommunernas uppmärksamhet på lämpligheten att, efter deras egen prövning, anordna tillfälliga skrivhjälpsexpeditioner eller insamlingsställen, å vilka allmänheten kan genom kommunalombud erhålla råd och hjälp vid uppgiftsskyldighetens fullgörande och där kommunalombud äro tillstädes för att mottaga uppgifterna. Anordningen är ej avsedd att rubba i § 3 stadgade förtärande, att uppgifternas definitiva avlämnande i städer, köpingar och municipalsamhällen sker genom fastighetsägarnes försorg.

§ 10.

I anledning av författningens vidgade innehåll har ordet »mantalsuppgifterna» ändrats till »uppgifterna».

§§ 11 och 12.

Förslag i dessa hänseenden skall statistiska centralbyrån senare underställa Kungl. Maj:t.

Då i städerna Göteborg och Malmö ett behov anmälts föreligga att inhämta även andra uppgifter än de i det allmänna formuläret inrymda, hava bägge dessa städer upptagits i § 12, ehuru några särbestämmelser med hänsyn till folkbokföringssystemet ej där, såsom i Stockholm, äro behöfliga.

Skulle, i fråga om någon annan stad, behov yppas av särskilt formulär vid sidan av det allmänna, lärer avfattningen av § 2 lämna öppet åt Kungl. Maj:t att medgiva detta.

Taxeringsförfarandet för år 1931.

De i och för bearbetningen vid folkräkningen av inkomst- och förmögenhetsuppgifter erforderliga bestämmelserna rörande det skattestatistiska primärmaterialet kunna i det väsentliga ansluta sig till de i motsvarande sammanhang under år 1920 meddelade föreskrifter.

Sålunda torde överståthållarämbetet och länsstyrelserna böra anbefallas att, då i fråga om 1931 års taxeringar till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt prövningsnämnd gör ändring i förmögenhetsdel, som ingår i taxerat belopp, låta införa uppgift om ändringen på den skattskyldiges deklaration, där sådan avgivits. Motsvarande åläggande torde ock böra ske beträffande dylik taxering, som ändrats av den mellankommunala prövningsnämnden, vilken bör hava att å hos densamma förvarade självdeklarationer verkställa enahanda anteckning.

Vidare synes även denna gång hos taxeringsmyndigheterna böra inskärpas den särskilda vikten av att vid 1931 års taxeringar till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samtliga personer, för vilka ett taxerat belopp av minst 600 kronor uppkommer, bliva uppförda i inkomstlängden, oavsett om beskattningsbart belopp föreligger eller ej.

Även i ett annat hänseende blev taxeringsnämndernas uppmärksamhet förra gången fäst på vikten av att noggrant följa gällande bestämmelser, nämligen i fråga om stadgandet, att i inkomstlängden anteckning vore att göra om förmögenhetsdel, som må ingå i taxerat belopp, i det fall att skattskyldig ej deklarerat. För en tillfredsställande redovisning av förmögenheterna finner statistiska centralbyrån denna anordning icke

vara tillfyllest. I första hand får centralbyrån förorda, att i inkomstlängden för år 1931 i särskild kolumn anteckning generellt göres beträffande förmögenhetsdel, oavsett om den taxerade deklarerat eller ej. Då bestämmelser i detta hänsende numera ej ingå i taxeringsförordningen utan i av Kungl. Maj:t meddelade tillämpningsföreskrifter, lär det ankomma på Kungl. Maj:t att i denna del bestämma över inkomstlängdens innehåll. Skulle införandet av generell anteckning om förmögenhetsdel finnas möta avgörande betänklighet, får centralbyrån subsidiärt hemställa om åtgärd av Kungl. Maj:t i enahanda riktning som vid förra folkräkningen. Dock torde en förutsättning för att erhålla ett mer nöjaktigt material vara, att taxeringslängden innehåller särskild kolumn för införandet av förmögenhetsdel.

De taxeringshandlingar, som bliva erforderliga för folkräkningsplanens genomförande, äro förutom taxeringslängderna (såväl inkomst- som fastighetslängder) de avgivna allmänna självdeklarationerna, uppgifterna enligt 33 § taxeringsförordningen till ledning för annans taxering, ävensom de särskilda uppgifter rörande renskötsel och angående lotterivinst, som i taxeringsförordningen omförmälas. Taxeringslängderna torde kunna hållas statistiska centralbyrån till handa av vederbörande myndighet å lämplig tid utan något särskilt Kungl. Maj:ts beslut. I fråga om övriga nämnda handlingar lär deremot ett Kungl. Maj:ts beslut böra meddelas, innefattande åläggande för de myndigheter, hos vilka handlingarna förefinnas, att översända dem till centralbyrån, så snart detta utan olägenhet för taxeringsarbetet kan ske. I den mån deklARATION eller annan handling visas erforderlig för prövning av besvär, skall det givetvis vara vederbörande myndighet obetaget att för den tid, som krävs, återfordra sådan handling från centralbyrån. En betydande tidsutdräkt i folkräkningsarbetet medför stadgandet i 76 § taxeringsförordningen om att, fränsett Stockholm, taxeringsnämndernas ordförande skola hava tillgång till föregående års deklARATIONER och därmed sammanhängande handlingar från den 15 februari till den 5 juni. Då det ej lär kunna komma i fråga att för år 1931 undandraga taxeringsförfarandet utnyttjandet av detta material, kan tidpunkten för insändandet till centralbyrån ej generellt sättas tidigare än före den 15 juni 1932. Då det är både onödigt och olägligt att hela detta material på en gång inkommer till centralbyrån, har ämbetsverket för avsikt att med länsstyrelserna överenskomma om lämplig tidpunkt för insändandet. Därvid torde även böra komma under övervägande möjligheten att låta centralbyrån, för tids vinnande, beträffande något eller några län, förfoga över taxeringsmaterial under tid före 15 februari, då det utan olägenhet för taxeringsarbetet kan avvaras.

På grund av vad sålunda anförts får statistiska centralbyrån hemställa:

A) att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen antaga bifogade förslag till förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1931 och uppgiftslämning för allmänna folkräkningen den 31 december 1930;

B) att Kungl. Maj:t måtte dels föreskriva, att i inkomstlängd för 1931 års taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt uti särskild kolumn anteckning skall för envar taxerad göras angående förekommande förmögenhetsdel;

dels anbefalla

överståthållarämbetet, länsstyrelserna och den mellankommunala prövningsnämnden att, då i fråga om 1931 års taxering till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt prövningsnämnd gör ändring i förmögenhetsdel, som ingår i taxerat belopp, låta införa uppgift om ändringen på den skattskyldiges deklaration, där sådan avgivits;

överståthållarämbetet och länsstyrelserna att på lämpligt sätt fästa taxeringsmyndigheternas uppmärksamhet på vikten av att vid 1931 års taxeringar till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt samtliga personer, för vilka ett taxerat belopp av minst 600 kronor uppkommer, uppföras i inkomstlängden, oavsett om beskattningsbart belopp förefinnes;

kammarrätten, överståthållarämbetet, länsstyrelserna och den mellankommunala prövningsnämnden att så snart ske kan och senast den 15 juni 1932 till statistiska centralbyrån för statistisk bearbetning insända i original eller, där så erfordras, avskrift en var myndighet hos den samma befintliga allmänna självdeklarationer, särskilda uppgifter angående renskötsel, särskilda uppgifter angående lotterivinst ävensom uppgifter enligt § 33 taxeringsförordningen, som inkomma i och för taxeringen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt år 1931, med rätt dock för vederbörande myndighet att omedelbart återfå sådana deklarationer och uppgifter, som angivas vara erforderliga för prövning av besvär eller bevakande av kronans rätt i beskattningsmål eller för taxeringsarbetets behöriga gång i övrigt.

I handläggningen av detta ärende hava deltagit överdirektören, själv föredragande, byråchefen Arosenius och förste aktuarien Sanne.

Stockholm den 13 februari 1930.

Underdånigst:
RICKARD SANDLER.

Hjalmar Fredelius.

Förslag

till

Förordning angående särskilda bestämmelser rörande mantalsskrivningen för år 1931 och uppgiftslämning för allmänna folkräkningen den 31 december 1930.

§ 1.

Det i förordningen om mantalsskrivning den 6 augusti 1894 (nr 61) § 4 mom. 5 stadgade medgivande för allmoge och mindre skrivkunniga på landsbygden att antingen själva eller genom annan uppgiftsskyldig person muntligen meddela sina uppgifter skall icke äga tillämpning vid mantalsskrivningen för år 1931.

§ 2.

Uppgift till mantalsskrivning och allmän folkräkning skall av en var vid mantalsskrivning uppgiftsskyldig avgivas enligt formulär som av Kungl. Maj:t fastställs. För särskild ort må av länsstyrelse på förslag av häradskrivare eller magistrat (stadsstyrelsens ordförande) kunna föreskrivas, att två exemplar skola avlämnas.

Blanketter till mantalsuppgifter skola genom statistiska centralbyråns försorg tryckas och i erforderligt antal exemplar, ett för envar uppgiftsskyldig, tillställas länsstyrelserna för att av dessa, på sätt de var för sitt län bestämma, genom pastorsämbetena eller i annan lämplig ordning kostnadsfritt tillhandahållas de uppgiftsskyldiga.

§ 3.

Uppgifterna för de å samma fastighet boende eller eljest där uppgiftsskyldiga skola i städer, köpingar och municipalsamhällen insamlas av fastighetsägaren eller den hans egendom brukar eller förestår, vilken det jämväl skall åligga att tillse, det uppgifter avlämnas för samtliga uppgiftsskyldiga, samt, därest uppgift är uppenbart ofullständig, föranstalta om dess rättande eller fullständigande.

§ 4.

Uppgifterna skola, i stad, köping eller municipalsamhälle av fastighetsägaren eller den hans egendom brukar eller förestår, jämte egen mantalsuppgift, å annan ort av den uppgiftsskyldige själv avlämnas till i § 6 här nedan omförmäلت kommunalombud senast fem dagar före förskrivning (husförhör), varom stadgas i förordningen angående kyrkoböckers förande den 3 december 1915 (nr 476) § 34.

Försummar någon att fullgöra vad honom enligt denna paragraf åligger, vare påföljd, som i nämnda förordning § 35 mom. 1 stadgas, skolande likväl vad i åberopade moment stadgas angående pastor äga motsvarande tillämpning beträffande mantalsskrivningsförrättare.

§ 5.

Det skall åligga pastor att minst fjorton dagar före förskrivning (husförhör) kungöra tid och plats för sådan förrättning.

§ 6.

Vederbörande länsstyrelse skall för envar kommun fastställa det minsta antal av de i mantalsskrivningsförordningen § 7 mom. 1 omförmälda kommunalombud, som hör för kommunen väljas med hänsyn till ombudens här nedan stadgade åligganden, kommunen obetaget att därutöver välja det ytterligare antal, som må finnas erforderligt.

Innan val av kommunalombud sker, skall den väljande myndigheten besluta kommunens indelande i folkräkningsdistrikt, ett för varje ombud, samt pastor hava föreslagit ombud.

§ 7.

Kommunalombud, som i § 6 avses, åligger att innan här omförmälda skrivningsförrättningar taga sin början, på pastors kallelse med honom noga genomgå den av statistiska centralbyrån för kommunalombuden utfärdade instruktionen samt uppgiftsformuläret med exempel och anvisningar;

samt att sedan, envar för sitt folkräkningsdistrikt, biträda allmänheten vid mantalsuppgifternas ifyllande, att, på sätt denna förordning stadgar, av fastighetsägare eller annan uppgiftsskyldig mottaga desamma, att enligt den närmare instruktion, statistiska centralbyrån äger utfärda, granska, rätta och fullständiga uppgifterna samt vid vederbörande förskrivning (husförhör) avlämna dem till pastor ävensom biträda honom vid nämnda förrättning;

ävensom att, innan pastor avslutar det honom för folkräkningen åliggande arbete, på pastors kallelse närvara och tillhandagå honom med upplysningar.

Försummar kommunalombud att fullgöra vad honom enligt denna paragraf åligger, vare påföljd, som i mantalsskrivningsförordningen § 14 mom. 3 för kommunalombud stadgas.

§ 8.

Om för vissa städer, köpingar, municipalsamhällen eller orter (folkräkningsdistrikt, byar) å landsbygden vederbörande kommunala myndighet ansett lämpligt att anordna skrivhjälpsexpeditioner (insamlingsställen), böra ett eller flera kommunalombud närvara å dessa för att tillhandagå allmänheten vid uppgiftsskyldighetens fullgörande samt för att mottaga uppgifterna.

§ 9.

Den, som inflyttar till en kommun, efter det mantalsuppgifterna av övriga uppgiftsskyldiga å den fastighet, dit han inflyttar, avgivits, men före utgången av år 1930, skall till pastor avlämna uppgift till mantalsskrivning och allmän folkräkning samtidigt med flyttningsbetyget.

§ 10.

De till pastor avlämnade uppgifterna skola av honom enligt av statistiska centralbyrån utfärdad instruktion granskas, rättas och fullständigas. Uppgifterna skola senast vid mantalsskrivningen och, där så påfordras, intill dess mantalslängden är färdigställd hållas mantalsskrivningsförrättaren till handa. Uppgifterna skola å tid, som av statistiska centralbyrån fastställs, insändas till centralbyrån; åliggande det pastor att därvid noga tillse, att uppgifterna förekomma i samma ordning, vari deras huvudpersoner upptagas i det utdrag ur församlingsboken, som pastor, enligt vad därom särskilt är stadgat, har att insända till statistiska centralbyrån.

§ 11.

För kommun eller del av sådan, där specialräkning av finsk eller lapsk befolkning skall äga rum, meddelas av Kungl. Maj:t de särskilda föreskrifter, som kunna finnas påkallade.

§ 12.

För städerna Stockholm, Göteborg och Malmö gäller, vad särskilt varder av Kungl. Maj:t stadgat.